

MINISTER ŚRODOWISKA

Maciej Nowicki

GIOŚ - DIO/4130/12-04/35/2008/ol

Warszawa, dnia 06.02.2008 r.

GABINET
Ministra Pracy i Spraw
wpłynęło dn. 08.02.08 r.
nr 396 podpis

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 8.02.08 r.

nr 832 podpis

Pan

Bogdan BORUSEWICZ

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

W odpowiedzi na pismo z dnia 24.01.2008 r. znak: BPS/DSK-043-107/08 przekazujące oświadczenie Pana Grzegorza Wojciechowskiego, senatora RP, w sprawie przedstawionych przez Najwyższą Izbę Kontroli wyników kontroli nadzoru administracji nad funkcjonowaniem ferm wielkoprzemysłowego chowu trzody chlewnej, uprzejmie informuję Pana Marszałka o dokonanych ustaleniach, zgodnie z posiadanymi kompetencjami.

Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę w Ministerstwie Środowiska i Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska w zakresie sprawowania nadzoru nad wielkoprzemysłowymi fermami trzody chlewnej w okresie od 25 września do 17 listopada 2006 r. Opracowana przez NIK w listopadzie 2007 r. „Informacja o wynikach kontroli sprawowania nadzoru nad wielkoprzemysłowymi fermami trzody chlewnej” odnosi się do ustaleń przedmiotowej kontroli przeprowadzonej w 2006 roku. Obecnie sytuacja ta uległa istotnej zmianie.

Odnosząc się do podnoszonego przez Pana senatora Grzegorza Wojciechowskiego zagadnienia nadzoru administracji państwowej nad działalnością podmiotów prowadzących fermy wielkoprzemysłowego chowu trzody chlewnej pragnę Pana Marszałka poinformować, że na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska Główny Inspektor

Ochrony Środowiska kieruje działalnością IOS, w tym także w zakresie nadzoru inspekcyjnego nad funkcjonowaniem wielkoprzemysłowych ferm trzody chlewnej. Główny Inspektor Ochrony Środowiska realizuje to poprzez ukierunkowywanie działań kontrolnych m.in. na wypełnianie wymogów ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego oraz jako organ wyższego stopnia w zakresie podjętych przez Wojewódzkich Inspektorów Ochrony Środowiska decyzji wstrzymujących działalność prowadzoną z naruszeniem wymagań związanych z ochroną środowiska lub naruszeniem warunków korzystania ze środowiska. Wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska w ramach prowadzonej działalności kontrolnej wyposażeni są w szereg narzędzi wspomagających ich oddziaływanie dyscyplinujące w stosunku do kontrolowanych. Należą do nich m.in. pouczenia, mandaty karne, zarządzenia pokontrolne, wystąpienia do innych organów, decyzje administracyjne ustalające termin usunięcia naruszenia, decyzje wymierzające kary pieniężne. Do najbardziej rygorystycznych działań pokontrolnych dyscyplinujących prowadzących instalacje podlegające dyrektywie IPPC należy podjęcie przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska decyzji o wstrzymaniu użytkowania instalacji bez pozwolenia zintegrowanego lub z naruszeniem wymagań określonych w pozwoleniu zintegrowanym oraz z naruszeniem wymogów określonych w ustawie o nawozach i nawożeniu, t.j.:

- wstrzymanie użytkowania instalacji do chowu i hodowli trzody chlewnej eksploatowanej bez wymaganego pozwolenia zintegrowanego (art. 365 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska);
- wstrzymanie użytkowania instalacji do chowu i hodowli trzody chlewnej eksploatowanej z naruszeniem warunków pozwolenia zintegrowanego przez okres przekraczający 6 miesięcy (art. 365 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska);
- wstrzymanie prowadzenia chowu lub hodowli świń powyżej 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior bez pozytywnie zaopiniowanego planu nawożenia (art. 33 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu);
- wstrzymanie prowadzenia chowu lub hodowli świń powyżej 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior jeśli nawozy naturalne są stosowane niezgodnie z pozytywnie zaopiniowanym planem nawożenia (art. 34 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu).

Zgodnie z założonym harmonogramem prac Inspekcji Ochrony Środowiska w terminie do 15 grudnia 2007 r. wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska w ramach nadzoru merytorycznego sprawowanego przez GIOŚ przekazały do Głównego Inspektoratu Ochrony

Środowiska aktualne informacje dotyczące wszystkich instalacji podlegających obowiązkowi uzyskania pozwolenia zintegrowanego (według stanu na dzień 30 listopada 2007 r.).

Ogółem w kraju 2977 instalacji zaliczonych zostało do wymagających pozwolenia zintegrowanego. W grupie tej znajdują się ферmy trzody chlewnej jako instalacje do chowu lub hodowli świń, w których więcej niż 2.000 stanowisk przeznaczonych jest dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior. Ogółem ustalono, iż instalacji tego rodzaju jest w kraju 134. Dla 116 instalacji (86,6%) wydane zostały pozwolenia zintegrowane, natomiast według ustaleń Inspekcji Ochrony Środowiska dokonanych na dzień 30 listopada 2007 r. dla pozostałych 18 instalacji (13,4%) dotychczas nie wydano pozwoleń zintegrowanych. Wydanie wszystkich brakujących decyzji pozostawało do końca 2007 r. w kompetencjach wojewodów. Od 1 stycznia 2008 r. kompetencje te zostały przekazane marszałkom województw.

Na podstawie danych uzyskanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wg stanu na dzień 31.01.2008 r., z ww. grupy 18 instalacji trzy uzyskały już pozwolenie zintegrowane. W jednej z ferm zmiany organizacyjne nakierowano na prowadzenie hodowli o zmniejszonej obsadzie, niższej niż 2000 sztuk – w takim przypadku nie jest wymagane pozwolenie zintegrowane, natomiast kolejna ferma zgłosiła redukcję stada do 570 sztuk, a do końca marca planowana jest całkowita redukcja stada – w tym przypadku również pozwolenie zintegrowane nie będzie wymagane. Tym samym nadal bez pozwolenia zintegrowanego pozostaje 14 instalacji do chowu lub hodowli świń w 13 fermach. Wszystkie przedmiotowe instalacje były objęte kontrolami wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska, zgodnie z posiadanymi kompetencjami w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska, w tym właściwego zagospodarowywania płynnych nawozów naturalnych. W stosunku do każdej z ww. instalacji prowadzone są przez Wojewódzkich Inspektorów Ochrony Środowiska, zgodnie z obowiązującymi przepisami, postępowania w sprawie wstrzymania użytkowania instalacji do chowu i hodowli trzody chlewnej eksploatowanej bez wymaganego pozwolenia zintegrowanego.

Jednocześnie informuję Pana Marszałka, iż w dniu 21 stycznia 2008 r. Główny Inspektor Ochrony Środowiska skierował pismo do wszystkich Wojewódzkich Inspektorów Ochrony Środowiska w celu podjęcia dalszych dyscyplinujących działań wobec prowadzących instalacje bez pozwolenia zintegrowanego. Wyniki działań będą znane po 15 marca 2008 r.

Celem wzmocnienia nadzoru inspekcyjnego nad przedmiotowymi instalacjami Główny Inspektor Ochrony Środowiska zawarł w dniu 29 marca 2007 r. porozumienie z Głównym

Lekarzem Weterynarii o współpracy Inspekcji Ochrony Środowiska i Inspekcji Weterynaryjnej. Współpraca pomiędzy Inspekcją Ochrony Środowiska i Inspekcją Weterynaryjną realizowana będzie:

1. na szczeblu centralnym – pomiędzy Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska i Głównym Lekarzem Weterynarii;
2. na szczeblu wojewódzkim – pomiędzy wojewódzkimi inspektorami ochrony środowiska i wojewódzkimi lekarzami weterynarii na podstawie odrębnych porozumień sporządzonych zgodnie z „Wytycznymi do opracowywania porozumień pomiędzy organami Inspekcji Ochrony Środowiska i Inspekcji Weterynaryjnej na szczeblu wojewódzkim”.

Współpraca pomiędzy Inspekcją Ochrony Środowiska i Inspekcją Weterynaryjną polegać będzie w szczególności na wymianie informacji i list kontrolowanych zakładów, pozostających w obszarze zainteresowania Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska i Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii z sektora utylizacji ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego, hodowli trzody chlewnej, drobiu i zwierząt futerkowych.

W Departamencie Inspekcji i Orzecznictwa przygotowane zostały „Wytyczne do opracowywania porozumień pomiędzy organami Inspekcji Ochrony Środowiska i Inspekcji Weterynaryjnej na szczeblu wojewódzkim”, które wysłane zostały w dniu 10 stycznia 2008 r. do uzgodnienia z Głównym Lekarzem Weterynarii, zgodnie z zawartym porozumieniem z dnia 29 marca 2007 r. Spotkanie grupy roboczej utworzonej na potrzeby opracowania „Wytycznych ...” odbędzie się w dniu 8 lutego 2008 r.

Odnosząc się natomiast do zgłoszonych przez Pana senatora Grzegorza Wojciechowskiego zagadnień dotyczących inicjatyw legislacyjnych uprzejmie wyjaśniam:

1. W kwestii zainicjowania zmian legislacyjnych zobowiązujących podmioty do posiadania pozwolenia zintegrowanego niezależnie od formalnie dokonanych podziałów instalacji chowu lub hodowli trzody chlewnej uprzejmie wyjaśniam, iż nowelizacja ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska wprowadziła art. 378 ust. 2b (Dz. U. z 2007 roku Nr 88, poz. 587) który stanowi, iż przy ustalaniu właściwości organów ochrony środowiska stosuje się odpowiednio przepisy art. 46 ust. 2a czyli przedsięwzięcia powiązane technologicznie kwalifikuje się jako jedno przedsięwzięcie, także jeżeli są one realizowane przez różne podmioty. Zapis ten powinien przyczynić się do wyeliminowania niejednoznaczności w tym zakresie.
2. Odnosząc się do zagadnienia wprowadzenia w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie

poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz.1055) zmian uzależniających obowiązek uzyskania pozwolenia zintegrowanego od wielkości utrzymywanego pogłowia trzody chlewnej, wyliczanego według wskaźnika DJP niezależnie od kategorii wagowej zwierząt wyjaśniam co następuje.

Powyższe rozporządzenie jest wynikiem transpozycji do polskiego prawa Dyrektywy Rady 96/61/WE (Dyrektywa IPPC) w sprawie zintegrowanego zapobiegania i ograniczania zanieczyszczeń. Wykaz instalacji zamieszczonych w załączniku do rozporządzenia jest w pełni zgodny z Aneks I Dyrektywy IPPC i zostały w nim wymienione instalacje chowu lub hodowli świń o więcej niż 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg oraz 750 stanowisk dla macior. Dyrektywa powyższa nie wprowadza kryterium wskaźnika DJP lecz kryterium „stanowiska”. Tak też zostało to przyjęte w transponującym Aneks I Dyrektywy IPPC rozporządzeniu Ministra Środowiska. W związku z powyższym nie widzę w chwili obecnej możliwości zmiany tego zapisu, gdyż skutkowałoby to zarzutami dotyczącymi niezgodności prawa krajowego ze wspólnotowym.

Jednocześnie informuję, że w grudniu 2007 r. Komisja Europejska opublikowała projekt znowelizowanej Dyrektywy IPPC, który przewiduje m.in. wprowadzenie jako podstawy do zakwalifikowania instalacji do chowu lub hodowli zwierząt do obowiązku posiadania pozwolenia zintegrowanego równoważnych wskaźników wydalania azotu przez poszczególne gatunki zwierząt.

Jeżeli po zakończeniu procesu nowelizacji Dyrektywy IPPC nastąpi zmiana przepisów prawa unijnego, Polska oczywiście uwzględni te zmiany w krajowych przepisach. W chwili obecnej wprowadzanie jakichkolwiek zmian w tym zakresie byłoby przedwczesne.

3. W odniesieniu do kwestii uregulowania prawnego dotyczącego przeciwdziałaniu uciążliwości zapachowej pragnę poinformować Pana Marszałka o działaniach prowadzonych w tym zakresie:

Podjęte przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska prace nad uregulowaniem prawnym dotyczącym przeciwdziałaniu uciążliwości zapachowej oraz przeprowadzone na szeroką skalę konsultacje, co do sposobu rozwiązania problemu uciążliwości zapachowej powodowanej przez różnego rodzaju działalność, doprowadziły do wniosku, że prace nad uregulowaniem tego zagadnienia powinny zmierzać w kierunku pozostawienia władzom samorządowym kompetencji w zakresie decydowania o rodzaju działalności, jaka będzie prowadzona na terenie gminy. Dlatego też, w styczniu 2007 roku na posiedzeniu kierownictwa resortu środowiska Główny Inspektor Ochrony Środowiska przedstawił projekt ustawy

o przeciwdziałaniu uciążliwości zapachowej, który zakłada, że problem odorów będzie rozwiązywany na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego, pozostawiając w jego gestii, jako organu właściwego do spraw lokalizacji inwestycji, rozstrzygnięcie zagadnień dotyczących uciążliwości zapachowej, poprzez znajdowanie kompromisu pomiędzy lokalną społecznością a zakładami produkcyjnymi lub usługowymi funkcjonującymi na danym terenie. To właśnie przedstawiciele gminy, jako reprezentanci lokalnej społeczności, wiedzą najlepiej, co jest korzystne dla jej mieszkańców. To oni będą musieli wyważyć zarówno aspekty ekonomiczne, jak i ekologiczne oraz społeczne, niejednokrotnie dokonując wyboru między różnymi wariantami rozwoju gospodarczego, mając na uwadze poprawę komfortu życia mieszkańców poprzez zmniejszenie istniejącej uciążliwości. Wprawdzie już na gruncie obecnie obowiązujących przepisów na użytkownikach środowiska ciąży obowiązek takiego eksploataowania instalacji, aby związane z nimi emisje nie powodowały pogorszenia stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenia życia lub zdrowia ludzi, jednakże skuteczne przeciwdziałanie uciążliwościom zapachowym jest bardzo utrudnione. Wyniki kontroli prowadzonych przez Inspekcję Sanitarną jak i Inspekcję Ochrony Środowiska nie stwierdzają przekroczeń norm obecnie obowiązujących w ochronie życia i zdrowia mieszkańców, jednak potwierdzają, iż problem uciążliwości zapachowej istnieje.

Przyjęte w projekcie ustawy zasady postępowania odnoszą się do podmiotów prowadzących działalność powodującą lub mogącą powodować uciążliwość zapachową oraz do podmiotów planujących rozpoczęcie działalności powodującej lub mogącej powodować taką uciążliwość. Należą do nich m.in. podmioty prowadzące działalność gospodarczą, działalność wytwórczą w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego, jak również eksploatujące instalacje lub urządzenia. Każdy planujący rozpoczęcie działalności na terenie gminy będzie musiał złożyć wójtowi (burmistrzowi lub prezydentowi miasta) oświadczenie, że jego działalność nie będzie uciążliwa dla mieszkańców gminy pod względem zapachowym. Rada gminy będzie mogła podjąć uchwałę w sprawie zapobiegania uciążliwości zapachowej na terenie gminy określając ograniczenia w podejmowaniu działalności gospodarczej na jej terenie przez podmioty prowadzące działalność mogącą powodować uciążliwość zapachową lub uchwałę w sprawie ograniczenia uciążliwości zapachowej, określając sposób postępowania w zakresie jej ograniczenia oraz podmioty powodujące uciążliwość zapachową. Rada gminy podejmie taką uchwałę, po stwierdzeniu uciążliwości w wyniku wizji lokalnej. Uchwała zostanie podjęta przez radę gminy z własnej inicjatywy, z inicjatywy wójta (burmistrza lub prezydenta miasta) lub na wniosek złożony przez co najmniej 50 mieszkańców gminy z obszaru dotkniętego uciążliwością

zapachową. Wójt (burmistrz, prezydent miasta), w terminie 30 dni od daty podjęcia uchwały, wyda decyzję administracyjną, w której określi dla wskazanego w uchwale podmiotu, terminy i sposób postępowania w celu ograniczenia uciążliwości zapachowej, kierując się aktualną wiedzą dotyczącą technik i technologii mogących znaleźć zastosowanie w ograniczaniu uciążliwości zapachowej. W razie niewykonania obowiązku określonego w ww. decyzji oraz niezłożenia oświadczenia wójt (burmistrz, prezydent miasta) wstrzyma działalność powodującą uciążliwość bez prawa do odszkodowania. Ponadto wójt (burmistrz, prezydent miasta) będzie mógł w drodze decyzji zakazać prowadzenia działalności mogącej powodować uciążliwość zapachową albo wstrzymać działalność będącą przyczyną tej uciążliwości bez prawa do odszkodowania, jeżeli podmiot prowadzący lub zamierzający prowadzić taką działalność, złożył niezgodne z prawdą oświadczenie. Jeżeli mimo podjęcia przez podmiot prowadzący działalność powodującą uciążliwość zapachową działań dostosowawczych, określonych w decyzji wójta nie uzyskano efektu ograniczenia uciążliwości zapachowej, wójt (burmistrz, prezydent miasta) nałoży na ten podmiot w drodze decyzji, jednorazową rekompensacyjną opłatę środowiskową w wysokości od 10 000 do 50 000 złotych, ustalając wysokość opłaty w zależności od stopnia niewykonania obowiązku.

Uciążliwość zapachowa jest odczuciem subiektywnym. Często trudno ustalić, jaka konkretna substancja daje nieprzyjemny zapach i czy jest szkodliwa dla zdrowia ludzi, czy tylko pogarsza komfort ich życia. Dlatego też, prace nad prawnym uregulowaniem zagadnień dotyczących standardów zapachowej jakości powietrza, jakie podejmowane są od lat w wielu krajach Unii Europejskiej, nadal nie doprowadziły do sformułowania jednoznacznych definicji pojęć i kryteriów uciążliwości zapachu. W związku z powyższym w ustawodawstwie wielu krajów, w tym w polskim projekcie aktu normatywnego regulującego kwestię przeciwdziałania uciążliwości zapachowej, zrezygnowano z ilościowego podejścia do oceny uciążliwości zapachu, na rzecz subiektywnej oceny. Projekt ten uchyla delegację z ustawy Prawo ochrony środowiska (art. 222 ust. 5-7) dotyczącą wydania przez Ministra Środowiska rozporządzenia w sprawie wartości odniesienia substancji zapachowych w powietrzu i metod ocen zapachowej jakości powietrza. Do pomiaru uciążliwości zapachowej projekt przedmiotowej ustawy nie narzuca obowiązku stosowania określonej metodyki ani też specjalistycznej aparatury. Sposób postępowania w tej sprawie jest pozostawiony autonomicznej decyzji władz samorządowych, które w celu profesjonalizacji procedur postępowania mogą sięgać zarówno do najlepszych dostępnych technik określonych m.in. w dokumencie BREF „The Integrated Pollution Prevention and Control – H4: Horizontal Guidance for Odour”, jak również do wypracowanych

metod postępowania, np. związanych z normą PN-EN 13725:2007 pn. „Jakość powietrza – Oznaczanie stężenia zapachowego metodą olfaktometrii dynamicznej”.

W ramach prac legislacyjnych, projekt ustawy o przeciwdziałaniu uciążliwości zapachowej został uzgodniony wewnętrznie z komórkami organizacyjnymi Ministerstwa Środowiska i poddany konsultacjom społecznym. Odbyła się także otwarta debata z udziałem organizacji społecznych, ekologicznych i przedstawicieli środowisk naukowych. Następnie projekt ustawy został przekazany do uzgodnień międzyresortowych, a w dniu 20 września 2007r. przedstawiony podczas konferencji uzgodnieniowej. Z przedmiotowej konferencji został sporządzony protokół rozbieżności. Do projektu ustawy zastrzeżenia zgłosiło Rządowe Centrum Legislacji.

Aktualnie problemy związane z uciążliwością zapachową, będącą wynikiem działalności gospodarczej, stanowią przedmiot wnikliwej analizy w resorcie środowiska. W dniu 4 stycznia 2008 r. Zarządzeniem Dyrektora Generalnego MŚ została powołana Grupa Robocza do spraw opracowania propozycji rozwiązań prawnych dotyczących przeciwdziałaniu uciążliwości zapachowej. Obecnie przewidywane jest skierowanie materiału przygotowanego przez Grupę Roboczą do konsultacji z samorządami, w celu uzyskania opinii na temat najlepszego ich zdaniem sposobu rozwiązania problemu odorów.

MINISTER ŚRODOWISKA

Maciej Nowicki

~~Do wiadomości:~~

~~Departament Spraw
Parlamentarnych w KPRM~~